

ב"ה

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות
לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש
זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

שיחות • אגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

א'קמח

ערב שבת קודש
פרשת פינחס
ט"ז בתמוז התשע"ו
שנת ה'קהל

יוצא לאור עלידי
צעירי אגודת חב"ד באה"ק

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

ט"ז בתמוז ה'תשע"ו - כ"ג בתמוז ה'תשע"ו

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	ט"ז בתמוז	הלי גניבה.. בפרקים אלו. פרק א-ג.	הלי טומאת מת פרק ו.	מליית רמד. מ"ע רלט.
ש"ק	י"ז בתמוז	פרק ד-ו.	פרק ז.	מ"ע רח. מליית רעא. ערב.
א'	י"ח בתמוז	פרק ז-ט.	פרק ח.	מליית רמו. רמג.
ב'	י"ט בתמוז	הלי גזילה ואבידה.. בפרקים אלו. פרק א-ג.	פרק ט.	מליית רמה.
ג'	כ' בתמוז	פרק ד-ו.	פרק י.	מליית רמו.
ד'	כ"א בתמוז	פרק ז-ט.	פרק יא.	מליית רסה.
ה'	כ"ב בתמוז	פרק י-יב.	פרק יב.	מליית רסו.
ו'	כ"ג בתמוז	פרק יג-טו.	פרק יג.	מ"ע קצד.

זמני השבוע*

צאת הכוכבים	שקיעת החמה***	מנחה גדולה	חצות היום והלילה	סוף זמן ק"ש	זריחת החמה	זמן ציצית ותפילין	עלות השחר**		תאריך
							72 ד' לפני הזריחה	120 ד' לפני הזריחה	
8.11	7.44.4	1.22	12.47	9.16	5.57	4.52	4.26	3.22	ו', ט"ז בתמוז
8.11	7.43.8	1.22	12.47	9.17	5.58	4.53	4.27	3.23	ש"ק, י"ז בתמוז
8.10	7.43.2	1.22	12.47	9.17	5.58	4.53	4.28	3.24	א', י"ח בתמוז
8.09	7.42.6	1.22	12.47	9.17	5.59	4.54	4.29	3.26	ב', י"ט בתמוז
8.09	7.42.0	1.22	12.47	9.18	5.59	4.55	4.29	3.27	ג', כ' בתמוז
8.08	7.41.3	1.22	12.47	9.18	6.00	4.56	4.30	3.28	ד', כ"א בתמוז
8.07	7.40.6	1.21	12.47	9.18	6.01	4.57	4.31	3.29	ה', כ"ב בתמוז
8.06	7.39.9	1.21	12.47	9.19	6.01	4.57	4.32	3.31	ו', כ"ג בתמוז

* הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.
 ** לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.
 *** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"י בסידורו (יסדר הכנסת שבת) מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה "בכמו ארבע מינוטין" (לשון אדה"י שם. שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת		ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ
8:24	7:23	8:26	7:15	8:25	7:22	8:23	7:07	8:24	7:23
8:19	7:19	8:21	7:10	8:20	7:18	8:17	7:02	8:19	7:19

צעירי אגודת חב"ד באה"ק ת"ו • יו"ר: הרב יוסף יצחק הכהן אהרונב

עורך אחראי: לוי שייקיניץ • עורך: נחמיה קפלון • הגהה: יוסף יצחק אולידורט

מז"ל: המרכז לעזרי שליחות, ת"ד 100 כפר חב"ד 6084000

טל' 03-3731777, פקס: 03-9606169, 0793-7474

אינטרנט: www.chabad.org.il דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il

בבית־הכנסת רק שלושה מתענים³⁰. ואם אין -
אומרו ב'שומע תפילה'³¹.

סליחות³²:

אומרים אותן בעמידה, ובמיוחד: אשמנו, י"ג
מידות, שמע קולנו. וכן אבינו מלכנו.
מנהגנו לאומרן אחרי אמירת תחנון, בסדר
דלהלן:

אל תתנו דמי / כרחם / אלוקינו ואלוקי
אבותינו, אתאנו לך / אֵל מֶלֶךְ³³, ויעבור / אלוקים
אל דמי / כרחם אב / אלוקינו ואלוקי אבותינו,
אמרר בבכי / אֵל מֶלֶךְ, ויעבור / שעה נאסר³⁴

30 ספר־המנהגים עמ' 45, עיי"ש, ובאג"ק חט"ז עמ' שיג מעתיק
הרבי רק "ג' מתענים" (ראה 'התקשרות', גיליון לג עמ' 18), וכן
הביאו בלוח כולל־חב"ד לתענית אסתר, מהערות הרבי ללוח
תשט"ז.

ש"ץ ששכח ברכה זו ונוצר קודם שאמר "ה' מחתימת 'רפאנו' חזור
ואומר 'עננו' ו'רפאנו', וכשאמר "ה' אומר עננו ב'שמע קולנו' וחיותם
'בא", העונה בעת צרה ושומע תפילה'. שכח גם שם, אומרה ברכה
בפני עצמה אחר 'שים שלום' (לוח כולל־חב"ד, צום גדליה).

31 משנה־ברורה סי' תקס"ו ס"ק יג.

32 סידור תהילת־ה' (הישן) עמ' 362. ספר־המנהגים עמ' 45.
כמה מהמקורות למנהגים דלהלן (כולל קריאת התורה) צוינו
ב'התקשרות' גיליון לג עמ' 20, וראה גיליון מ' עמ' 18.

יום מילה שחל היום, כשהמילה בשחרית במניין זה, אומרים
סליחות ויודו כרגיל, ללא נפילת אפים. וי"א שבעל הברית עצמו
לא יאמר סליחות (ראה השלמה לשר"ע אדה"ז מהרב בעל ה'דברי
נחמיה', סי' קלא סוף ס"ו, נדפסה בסוף ח"א עמ' 357). לענין
אבינו מלכנו, חידש הרבי שתלוי בתחנון ('אוצר מנהגי חב"ד' אלול־
תשרי עמ' ל, משיחתו' תשרי תשל"ה. זאת בניגוד להוראותיו בנדון
בשנת תשכ"ה - ראה 'אוצר' שם עמ' קס"ט. וראה המסופר
ב'התקשרות' גיליון שלא עמ' 18).

המתפלל במניין בנוסח אחר, לכאורה צריך לומר הכל כסדר דין
(ללא י"ג מידות, כמובן), ורק יענה י"ג מידות עימהם. אמנם ראה
'התקשרות' גיליון תקל"ד עמ' 16 הערה 18, וגם ב'לקט הקמח
החדש' סי' קלא ס"ק ז כתב שגם מעט לפנייהם או לאחריהם מיקרי
בציבור, וצ"ע למעשה. ואולי כל שאומרים סליחות ה"ז "עימהם".

33 בסידור 'תורה אור' עמ' 372, בסליחות דשני וחמישי, תענית
ציבור וכו' - נדפס בו "כמו שהודעת", וכן צולם בסידורי תהלת
ה' הישנים, ואילו במחזור השלם וב'סליחות - מנהג חב"ד" נדפס
תמיד "כהודעת", ועפ"ו תיקנתי כאן בעבר וכן תוקן בסידורי 'תהלת
ה' החדשים, אך בהקלטות מתפילת הרבי בסליחות לעשרה בטבת
ניתן לשמוע בבירור "כמו שהודעת".

34 פיוט מסוג 'פזמון'. בין חרוז לחרוז אומרים "יום גבר..."
כנדפס, ובסוף הפיוט חוזרים את כל חרוזו הראשון (ע"פ הערה
4 ב'סליחות - ליקוט טעמים ומקורות' של הרבי שנדפס בסו"ס

'סליחות - מנהג חב"ד').

הלכות בית־הבחירה. ולהוסיף וללמוד הביאורים
בענייני בית־המקדש בתורת החסידות, ובפרט
בתורתו של הצמח־צדק, שזכה דורנו ונתגלו בו
כמה דרושים על הפסוק ביחזקאל (אור־התורה
על ג"ך), ומעט גם על המשניות דמסכת מידות
(חידושים על הש"ס, במקומו) וכיו"ב²⁵.

צדקה: ההוספה בצדקה - באם אפשר -
להפריש לצדקת בית־מקדש מעט (בתי־כנסת
ובתי־מדרש, ישיבות וכיוצא בזה)²⁶.

תענית ציבור:

מי שלא ישן, מותר לו לאכול עד שיעלה עמוד
השחר. השוכב לישון ובדעתו להשכים לאכול או
לשתות, יתנה במפורש לפני השינה שעדיין אינו
מקבל עליו את התענית, ואז מותר באכילה עד
עלות השחר²⁷.

שחרית: אין לשטוף את הפה בתענית ציבור²⁸.
קטנים שיש בהם דעת להתאבל מאכילים אותם
מאכלים פשוטים, ולא יאכלו מעדנים²⁹.

הציבור אומר 'עננו' רק במנחה. הש"ץ אומר
(בחזרת הש"ץ) 'עננו' בכרכה בפני עצמה בין
ברכת 'גואל ישראל' לברכת 'רפאנו', אף אם יש

25 'התוועדות' תשמ"ט ח"ד עמ' 38. וראה ספר הליקוטים -
צמח צדק, ערך ביהמ"ק (אות ב עמ' רכב, ובהנסמן בסופו).

בספר־השחרות תנש"א ח"ב עמ' 691 נוסף, שבשנה זו, כיוון
שעומדים כבר על סף הגאולה, יש ללמוד זאת לא מצד ההתגברות
דרגש האבילות וההשתדלות לתקן החסרון דחורבן ביהמ"ק, אלא
(גם לולי החורבן) מצד הכוסף וההשתוקקות להמעלה והשלימות
דבית־המקדש השלישי, גדלות שלא היתה מעולם, עיי"ש.

26 כשאבים לעורר ע"ד נתינת צדקה, יש להביא בפועל קופת
צדקה, שאז תיכף ומיד נותנים צדקה בפועל ('התוועדות' תשמ"ח
ח"ד עמ' 123).

27 שו"ע סי' תקס"ד ונו"כ. וראה אג"ק לכ"ק אדמו"ר נשיא דורנו
ח"ג עמ' עה, שלכל הדעות מותר (כל ימות השנה), גם לדעת
האוסרים זאת בכלל על־פי הוזהר, אם עושה זאת לרפואה או לכוון
דעתו בתפילה וכיוצא בזה (כמובן, לאחר אמירת ברכת־השחר
וברכת־התורה אם הוא אחרי חצות הלילה. ואל ישכח ליטול ידיו
שוב כראוי לאחר עלות־השחר).

28 שו"ע סי' תקס"ז ס"ב. ספר־המנהגים עמ' 1. המצטער מאי
רחיצת הפה, יש לדון להקל לטוטפו בנוזל שאינו ראוי כלל לשתיה.
שכח וביקר על מאכל או משקה ונוצר שתענית היום - כמדומני
שפוסקים כדעה שלא יטעם כלל, אלא יאמר בשכמל"ו (ראה נטעי
גבריאל בין־המצרים ח"א פ"ג ס"ח). שכח לשכח - יפלוט, וגם אם
אכל - ימשיך בתעניתו (מטה־אפרים תר"ב סכ"ג).

29 ראה בענין זה כפ"חיים סי' תקנ"ט ס"ק ט ונטעי־גבריאל בין־
המצרים פ"ו עמ' סח, ושי"ג.

מסירת נפש – כלי לגילוי העתיד לבוא

הכהונה ניתנת מלמעלה בירושה ולא בזכות, כיצד ייתכן שפנחס קיבלה כשכר עבור עבודתו? • מהגילויים לעתיד, שעל־ידי עבודת האדם במסירת נפש ימשיכו גם את האורות הבל־גבוליים בכלים, ובפנימיות • פינחס הוא אליהו מבשר הגאולה, ולכן למרות היותו ראוי לכהונה, השיג זאת דווקא על־ידי עבודתו • צריכה להיות עבודה במסירת נפש גם ביום־יום • משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

אינו מאהרן ובניו שנמשחו, אין מקום שעניין של עבודה יסייע להיות כהנים. זאת אומרת, שכהונה היא דבר שהטביע הקב"ה כמו טבע בהבריאה, שאהרן ובניו – בטבעם קדוש.

– וכמו שכתב רש"י⁴ בנוגע לכהונה, "גבולות חלק הקב"ה בעולמו, יכולים אתם להפוך בוקר לערב, כן תוכלו לבטל את זו, שנאמר⁵ ויהי ערב ויהי בוקר ויבדל, כך ויבדל אהרן להקדישו וגו"⁶ – ואם כן אינו מובן: כיון שפינחס מצד עצמו לא היה כהן, כיצד קיבל כהונה על־ידי העבודה של "בקנאו את קנאתי וגו"⁷, "תחת אשר קנא לאלקיו וגו"⁸?

ב. לאחר שהתורה מסיימת את הסיפור אודות פינחס והעניינים שהיו קשורים לזה ובאו כתוצאה מזה (הציווי על מלחמת מדין, ומנין בני־ישראל, שבא בסיבת המגיפה) – מסופר בהמשך הפרשה אודות חלוקת ארץ־ישראל⁹, אודות התמנות יהושע לרועה ישראל שיכניס את בני־ישראל

א. בהתחלת¹ פרשת פינחס מספרת התורה אודות דברי הקב"ה "פינחס בן אלעזר וגו' השיב את חמתי גו' בקנאו את קנאתי וגו' לכן הנני נותן לו את בריתי שלום והיתה לו ולזרעו אחרי ברית כהונת עולם", שאף־על־פי שכבר ניתנה כהונה לזרעו של אהרן, לא ניתנה אלא לאהרן ולבניו שנמשחו עמו ולתולדותיהם שיולידו אחר המשחן, אבל פינחס שנולד קודם לכן ולא נמשח, לא בא לכלל כהונה עד שהרגו לזמרי².
וצריך להבין:

עבור עבודה – נותנים שכר, וככל שהעבודה היא גדולה ונעלית יותר, יגדל יותר שכרה.

אבל כהונה – אינה עניין של שכר, אלא עניין השייך ל"טבע", טבע אהרן ובניו. בשעה שהקב"ה ציוה למשוח את אהרן ובניו, אזי הבדיל וקידש אותם מכל בני־ישראל, כמו שכתוב³: "ויבדל אהרן להקדישו קודש קדשים הוא ובניו עד עולם", שהם וכל יוצאי חלציהם יהיו כהנים, אבל אלו שמוצאם

(1) השיחה הוגהה ע"י כ"ק אדמו"ר (באידיש), ונדפסה בלקו"ש ח"ד ע' 1070 ואילך. במהדורה זו ניתוספו עוד איזה ציוני מ"מ, וכמה פרטים מהנחה בלתי מוגה.
(2) זבחים קא, ב. הובא בפרש"י ריש פרשתנו.
(3) דברי הימים א כג, יג.

(4) קרח טז, ה (מבמדב"ר פ"ח, ז) ותנחומא (ה שם).
(5) בראשית א, ד"ה.
(6) פרשתנו כה, יג.
(7) כז, א ואילך.

שבא בהשתלשלות והאור שלמעלה מהשתלשלות, כך גם באדם למטה, בנשמה, ישנן שתי מדריגות: הנשמה כפי שמלוכבת בכוחות כו' – שנחלקת לד' מדריגות: נפש, רוח, נשמה וחייה, כשם שהאור שבהשתלשלות נחלק לד' עולמות: עשיה, יצירה, בריאה ואצילות – והנשמה כפי שהיא למעלה מכוחות, בחינת "יחידה", הקשורה עם "יחיד"17. ובכדי להמשיך מלמעלה בחינת יחיד, האור שלמעלה מהשתלשלות – צריכה להיות העבודה למטה בבחינת היחידה שבנפש, שלמעלה מכוחות הגלויים18.

וזהו הפירוש במאמר רו"ל19 "אם ישראל עושין תשובה נגאלין ואם לאו אין נגאלין": הלשון "ואם לאו אין נגאלין", מלמדנו, שביאת הגאולה על-ידי התשובה דווקא, אינה רק מצד עניין החטא, כיון שהתשובה תקנח את החטאים שמסותרים ומעכבים את הגאולה, אלא שבשביל עניין הגאולה עצמו נדרשת עבודת התשובה. והטעם לזה: עיקר התשובה היא מצד בחינת יחידה שבנפש (שלכן ביכולת התשובה לקנח כל הפגמים20 שנעשים על-ידי החטאים, כי הפגמים הם בכוחות הגלויים, ועל-ידי עשיית התשובה ממשיכים מלמעלה, מיחידה שבנפש, ובמילא מתמלאים כל הפגמים), ולכן, בשביל הגאולה העתידה יש צורך בהקדמת התשובה, בחינת יחידה, בכדי להמשיך את הגאולה שלימה, בחינת יחיד.

ד. בחינת היחידה, שלמעלה מכוחות הגלויים, מתבטאת בעבודה של מסירת נפש, כיון שגם מסירת נפש היא למעלה מכוחות הגלויים, טעם ודעת, שהרי בשכל אין טעם על מסירת נפש (האמיתית – לא לשם שכר), והכוח על מסירת נפש הוא מבחינת היחידה. ולכן דווקא בדורות של עקבתא דמשיחא ישנה העבודה של מסירת נפש – בכדי לגלות בחינת היחידה, ולהמשיך על-ידי זה בחינת יחיד, שתתגלה בביאת המשיח. והגם שמסירת נפש היתה מוכרחת להיות

לארץ-ישראל8, ואחר כך, עד לסיום הסדרה, באה פרשת הקרבנות9, שחלק מהקרבנות (כמו שתי הלחם, כמה מקרבנות ציבור, נסכים10) היו יכולים להקריב רק בארץ-ישראל11.

וכיון שמסופר אודות כל עניינים אלו בפרשה שנקראת על שם פינחס, הרי מובן, שהכניסה לארץ-ישראל, וכל העניינים הקשורים עמה, יש להם שייכות לפינחס, שעל-ידי עבודתו של פינחס נכנסים לארץ-ישראל.

אמרו רו"ל12 שאלמלא חטאו, היתה כבר אז – בכניסה הראשונה לארץ – גאולה שלימה. והגם שבפועל לא היתה אז גאולה שלימה, הרי מובן, שבכמה פרטים היתה הכניסה לארץ דומה לגאולה העתידה13.

וכיון שהכניסה לארץ-ישראל היתה בדומה לגאולה העתידה, יובן הקשר של הכניסה לארץ-ישראל עם פינחס – כיון ש"פינחס הוא אליהו"14, ואליהו הוא זה שיבשר אודות הגאולה השלימה בקרב.

ג. החידוש שבגאולה העתידה יהיה – ש"לא יכנף עוד מורין"15, שאור-אין-סוף לא יהיה מכוסה בלבושים, ויאיר בגלוי16. עכשיו מאיר האור כפי שבא בלבושים וכפי שמתצמצם לפי ערך העולמות, אבל לעתיד יאיר האור עצמו ללא הסתר של לבושים, בחינת האור שלמעלה מהשתלשלות.

האדם שלמטה הוא בדמות אדם העליון. וכשם שבאדם העליון ישנן שתי מדריגות, האור כפי

8 שם, טו ואילך.

9 כה, א ואילך.

10 ראה מנחות מה, ב. זבחים קיא, א.

11 ואף שהאמור בחומש הפקודים (פ' פינחס) קרב במדבר (מנחות שם) – הרי האמירה בפרשה זו באה בקשר עם כניסתם לארץ דווקא (עיין דרו"ל – הובאה בפרש"י מספרי – עה"פ פרשתנו כה, ב).

12 נדרים כב, ב. וראה שמו"ר רפ"ב. ובכ"מ.

13 וכן בנוגע פרשת הקרבנות – סיום וחותרם הסדרה – עיקר ענינם יהי' לעתיד, כמ"ש "ישם נעשה לפניך כו' כמצות רצונך". ועיין בהמשך וככה תרל"ז פי"ז ואילך.

14 תרגום יונתן וארא ו, ית. זח"ב קצ, סע"א. פרדר"א פמ"ז. יל"ש ריש פרשתנו. מדרש אנדה שם. פרש"י ב"מ קיד, ב. רלב"ג מלכ"א יז, א. ועוד.

15 ישעי' ל, כ.

16 תניא פל"ז.

17 ראה לקו"ת ראה כה, א. ובכ"מ.

18 ראה גם לקו"ש ח"ג ע' 867 ואילך.

19 סנהדרין צו, ב. ראה לקו"ת תצא מ, ד.

20 ראה לקו"ת אחרי כו, ג.

שאין אומרים לו ההוראה²⁴), ורק "קנאין פוגעין בו"²⁵ – שזוהו עניין של אמיתית המסירת נפש²⁶. זוהי השייכות של פינחס עם הגאולה העתידה: הגאולה העתידה תבוא דווקא על-ידי עבודה במסירת נפש שאינה מוגבלת על-ידי חשבונות, גילויי בחינת יחידה, שתגלה בחינת יחיד. ו. בנוגע לגילויים בגאולה העתידה, איתא

תמיד (כמבואר בתניא²¹ שקיום התורה ומצוותיה תלוי בזה שיזכור תמיד עניין מסירת נפשו, ולכן נצטווה גם הדור שנכנסו לארץ לקרות קריאת שמע (מסירת נפש) פעמים בכל יום, אף שהובטחו "פחדכם ומוראכם גו"²²) – הרי אין זו עבודה של מסירת נפש בפועל; העבודה בפועל היא קיום התורה ומצוות, והמסירת נפש היא רק בכוח

בגאולה העתידה יהיו שתי המעלות: האור יאיר כפי שהוא ללא הגבלות, ואף-על-פי-כן גם אור זה יאיר

בפנימיות

בגמרא²⁷ על הפסוק²⁸ "ושמתי כדכד שמשתיך": "חד אמר שוהם, וחד אמר ישפה, אמר להו הקב"ה להוי כדין וכדין".

"שוהם" – הוא "אבן שמאיר בבחינת אור ישר, דהיינו שהוא אבן המאיר ובאורו נראה אור לאחרים", ו"ישפה" – הוא "אבן שהוא מבריק וזורק. . בבחינת אור חוזר"²⁹. ובזה היא הפלוגתא, אם גילוי האור דגאולה העתידה יבוא בדרך

בעבודה של תורה ומצוות. ובמילא הרי זה בחינת יחידה (מסירת נפש), כפי שמלובשת בנרנ"ח (העבודה דתורה ומצוות).

מה שאין כן בעקבתא דמשיחא, כשנדרשת מסירת נפש בתור הקדמה לגילויים שלעתיד, גילוי עצם האור, "ולא יכנף" – מוכרחת להיות העבודה של מסירת נפש בגילוי, בפועל, שבאה מגילוי היחידה ללא לבוש.

ה. גם במסירת נפש בפועל גופא יש דרגות:

ישנה מציאות, שהוא אמנם מוסר נפשו, אבל המסירת נפש גופא היא אצלו במדידה והגבלה – בכל פעם, שמגיע לידו עניין של תורה ומצוות הקשור עם מסירת נפש, הוא מעיין בשולחן-ערוך, ואם על-פי שולחן ערוך מחוייבים למסור נפש על עניין כזה, אזי הוא מוסר נפשו. אבל אמיתית עניין מסירת נפש הוא – להיות מסור להקב"ה ללא הגבלות כלל, שאז המסירת נפש שלו היא למעלה לגמרי מטעם ודעת, ללא חשבונות כלל.

ובזה הוא החידוש במסירת הנפש של פינחס: נוסף לכך שהיה אצלו עניין המסירת נפש בכלל, הרי מסר נפשו על עניין שעל-פי דין לא היה חיוב לעשותו (ואדרבה: אילו היה שואל אצל בית-דין מה לעשות, אזי אין מורין לו²³, היינו,

דפגיעת קנאים היא שלא ברצון חכמים. (24) עפ"ז יש לתרץ קושיית הח"מ (שו"ע אה"ע סט"ז סק"ד) למה השמיט בשו"ע דין דקנאין פוגעים – שהוא מפני שאין להורותו, אבל רמזו בסגנון של סיפור (שם ס"ב): "אם לא פגעו בו קנאים" (וראה גם לקו"ש ח"ח ע' 151 ובהערה 10. ח"ח ע' 319 ובהערה 14). – יש מתרצים דלא הביאו בשו"ע מפני דס"ל להב"י דקנאים פוגעין היינו רשות ולא ציווי – ואינו מובן: דרשות להמית אדם חידוש גדול הוא (אף דנמצא גם במכות יא, ב), ולמה ישמיטו בשו"ע?

(25) סנהדרין פא, ב. רמ"א חו"מ סתכ"ה ס"ד. (26) ומס"נ זו הוצרכה להיות בגלל גודל העולם וההסתר שהי' אז, עד להענין דעון בעל פעור, שהו"ע של ע"ז, שנוגע בנקודה יסודית של כל התומ"צ, ונמשך ופועל גם בדורות שלאח"ז – כדאיתא במדרש (פרדר"א ספמ"ה) והובא בתוס' (סוטה יד, א ד"ה מפני) בטעם קבורת משה "מול בית פעור", ש"בכל שנה ושנה. . בית פעור עולה למעלה כדי לקטרג ולהזכיר עון, וכשהוא רואה קברו של משה חוזר ושוקע" (מהנחה בלתי מוגה).

(27) ב"ב עה, א.

(28) ישע"י נד, יב.

(29) לקו"ת ראה כז, ריש ע"ד.

(21) ספכ"ה.

(22) ס"פ עקב.

(23) סנהדרין פב, א. ובפרט לפי הירושלמי (סנהדרין פ"ט ה"ז)

וגם עניין זה מרומז בפינחס, "פינחס הוא אליהו", מבשר הגאולה:

כהונה – אינו דבר שבא עלידי עבודה, אלא מקבלים זאת מלמעלה ונעשה "טבע" (כנ"ל). ועל כן צריך לומר, שפינחס מצד עצמו היה ראוי לכהונה, עוד קודם שהרגו לזמרי, ואף-על-פי-כן לא ניתנה לו כהונה בפועל עד שקינא קנאת ה' והרגו לזמרי, בכדי שהמשכת הכהונה מלמעלה תבוא אצלו עלידי עבודתו.

ועניין זה מרומז גם בפסוק "הנני נותן לו את בריתי שלום" (שענין השלום הוא חיבור הפכים)³⁵ – שיהיה אצל פינחס חיבור שני הקוין, גילוי שלמעלה עם עבודה שלמטה. ושלום וחיבור כזה הוא מעין הגאולה העתידה³⁶ – "פינחס הוא אליהו", שיבשר אותה בקרוב ממש. ז. ועניין חיבור ב' הקוין – המשכה והעלאה – בעבודת האדם:

יש צורך בחיבור בחינת היחידה עם הכוחות הפנימיים, שגם בהם תהיה נרגשת היחידה בפנימיות³⁷.

כלומר: לא רק כפי שקיום התורה ומצוות בא לאחרי ההקדמה של קריאת שמע, מסירת נפש בכוח, היינו, שהעבודה בפועל היא רק בכוחות הפנימיים, ומסירת הנפש של יחידה מלוכשת ומסותרת בכוחות הפנימיים, אבל לא בחינת היחידה כפי שהיא בעצם;

אלא הדרישה היא, שתמיד, בכל היום, תהיה העבודה בתנועה של מסירת נפש בפועל, שבחינת היחידה כפי שאינה בהתלבשות, תאיר אצלו בגילוי בפנימיות, בכוחות הפנימיים.

ואז ישנן שתי המעלות: יחידה ופנימיות וכלי. ועלידי זה פועלים את הגילוי לעתיד – "כדין וכדין".

(מהתוועדות ש"פ פינחס, ה'תשח").
תורת מנחם כרך כג עמ' 192-199

המשכה מלמעלה למטה – "שוהם", או עלידי זיכור והעלאה מלמטה למעלה – "ישפה". והקב"ה אומר: "להוי כדין וכדין", שיהיו ב' המעלות: מעלת ההמשכה ומעלת ההעלאה³⁰.

החילוק שבין המשכה והעלאה הוא:

בהמשכה מלמעלה למטה – האור הוא בלתי מוגבל, מה שאין כן בהעלאה מלמטה למעלה – נמשך אור שהוא לפי ערך ולפי אופן העבודה שלמטה. אבל יש גם מעלה בהעלאה מלמטה למעלה: כאשר האור נמשך מלמעלה למטה, שלא עלידי עבודת התחתון – הרי לא כל פעם יכול התחתון לקבל את האור בפנימיות, כיון שאינו כלי אליו, והאור מאיר על התחתון רק בדרך מקיף³¹; מה שאין כן כאשר האור נמשך עלידי העלאה, הרי כיון שהתחתון מזוכך את עצמו עלידי עבודה, אזי נעשה כלי לקבל את האור בפנימיות³².

וזה יהיה החידוש בגאולה העתידה, שיהיו שתי המעלות: האור יאיר כפי שהוא ללא הגבלות, גם האור שהוא נעלה יותר מלהיות נמשך עלידי אתערותא דלתתא, ואף-על-פי-כן הנה גם אור זה יאיר בפנימיות. ואופן כזה בהמשכת האור, שיהיו בו שתי המעלות – לא היה עדיין, ויהיה רק לעתיד לבוא.

ומה שכתב רבינו הזקן¹⁶ "וגם כבר היה לעולמים מעין זה (מעין הגילוי דלעתיד) בשעת מתן תורה" – הרי זה בנוגע למעלה שבשעת מתן תורה נמשך אור בלתי מוגבל, מעין הגילוי לעתיד; אבל המטה לא נזדכך עדיין להיות כלי אל האור, שלכן, "במשוך היובל"³³, מיד לאחרי מתן תורה, חזר להיות כמו לפני מתן תורה, ועד שהיה יכול להיות חטא העגל³⁴. אבל לעתיד יהיה "כדין וכדין", שהעולם יזדכך ויוכל לקבל את האור הבלתי מוגבל בפנימיות.

30 עיין בכ"ז לקו"ת שם מאמרי ושמי כדכד (כד, ד ואילך).
31 וכיון שאינו מאיר בפנימיותו, אלא רק מקיף עליו מלמעלה – אפשר להיות מזה יניקה לקליפות ח"ו (מהנחה בלתי מוגה).

32 ראה גם לקו"ת ויקרא ב, ב ואילך.
33 יתרו יט, יג.

34 וזה שבשעת מ"ת פסקה זוהמתן (שבת קמו, רע"א. וש"נ), הרי זה דוגמת הבינונים בשעת התפלה, שאו הרע שבהם הוא ישן אצלם, ואחרי התפלה יכול להיות חוזר וניעור (ד"ה וירד תרמ"ג בסופו (סה"מ תרמ"ג ס"ע פד)).

35 ראה תניא אגה"ק סוס"ל. ובכ"מ.
36 והיינו, שזהו ענין ששייך להזמן דלעת"ל, מ"מ, צריך להיות ענין זה בעבודה גם קודם לכן (מהנחה בלתי מוגה).
37 ראה גם לקו"ש ח"ג ע' 887 ואילך. ע' 895 ואילך.

מבטו של משיח

לימוד מתוך כוסף והשתוקקות

כיוון שעומדים על סף הגאולה שבאה תיכף ומיד ממש, מובן, שלימוד הלכות בית הבחירה בשנה זו צריך להיות באופן אחר לגמרי:

לכל לראש – שהלימוד הוא לא מצד התגברות רגש האבילות וההשתדלות לתקן החיסרון דחורבן בית המקדש, אלא (גם לולי החורבן) מצד הכוסף וההשתוקקות למעלה והשלימות דבית המקדש השלישי... ועוד ועיקר – שהלימוד הוא מתוך ידיעה והכרה בוודאות גמורה שאין זה "הלכתא למשיחא", כי אם הלכה למעשה בפועל ברגע שלאחר-זה, כיוון שמקדש העתיד שאנו מצפין בנוי ומשוכלל (כבר עתה למעלה, ותיכף) ייגלה ויבוא משמים ברגע כמימרא!

(משיחת שבת פרשת בלק, י"ז (טו"ב) בתמוז, התנש"א. ספר השיחות תנש"א כרך ב, עמ' 691)

הכנה לגאולה כ"פנימי"

...הלימוד מזה בעבודת האדם במקום זמן זה, בהתאם להוראת הצמח צדק (. .) בנוגע לאותו יהודי שרצה לעלות לארץ ישראל ולשקוד שם בתורה ועבודה) – "עשה כאן ארץ ישראל":
[. .] הגם שנמצאים בגלות וברגע לאחרי זה באה הגאולה והולכים לארץ ישראל – א צריכה להיות העבודה ברגע זה ובמקום זה "כאן" – להיות בשלימות על-פי המצב העכשווי והמקום הנוכחי. ב) העבודה צריכה להתבטא ב"עשה כאן ארץ ישראל", להכניס ב"כאן" (מקום וזמן זה) "ארץ ישראל", שלימות מצב הגאולה – על-דרך "פנימי" שמכניס שלימות בכל פרט בעבודתו (גם בעניינים שהם רק הכנה לדברים אחרים). ג) זה גופא מרגיל את היהודי לגאולה עד שזה מביא את הגאולה השלימה כשכל בני ישראל חוזרים לארץ ישראל כפשוטה, ו"עתידה ארץ ישראל שתתפשט בכל הארצות" (עלידי העבודה של "עשה כאן ארץ ישראל") עכשיו.

(משיחת שבת פרשת פינחס תנש"א. התוועדות תנש"א כרך ד עמ' 60-59)

המפתח ביד כל אחד ואחד

[...] ברגע אחד יכול המצב להתהפך מן הקצה אל הקצה, היינו, שיוצאים מ"חלום" הגלות ובאים למציאות האמיתית – גאולה בפועל ממש!

[. .] אמנם הרמב"ם מבאר שישנו סדר בדבר, "יכוף כל ישראל כו' וילחם מלחמות ה' וכו'" – אבל כל זה כאשר הגאולה באה על דרך הרגיל, מה שאין-כן כאשר "זכו", ועל-אחת-כמה-וכמה לאחרי שכבר "כלו כל הקיצין", לא רק באופן ד"אחישנה", אלא גם באופן ד"בעתה" – אזי באה הגאולה תיכף ומיד ממש, למעלה מכל סדר והגבלה כו'!

ובפרט לאחרי שנשיא דורנו הכריז "לאלתר לגאולה", והודיע שהמצב הוא ש"הנה זה עומד אחר כותלנו", משיח צדקנו עומד מאחורי כותלנו... וכותל זה אינו באופן של מחיצה כו', שכן, יש בו "חלונות" ו"חרכים", ומשיח צדקנו "משגיח מן החלונות מציץ מן החרכים", והרי פשיטא ש"מבט של משיח" ("משיח'ס א קוק") פועל פעולתו... ואם כן, בוודאי שבידו של כל אחד ואחד לפעול שהגאולה תבוא במהרה בימינו, ולא רק מחר או לאחר זמן, אלא היום ממש, שבת פרשת פינחס שנת תשמ"ד, ובשבת זו עצמה – לפני תפילת מנחה, ובפשוטות – שברגע זה ממש פותחים את העיניים ורואים שמשיח צדקנו נמצא עמנו בבית הכנסת ובית מדרש זה, בשר ודם, נשמה בגוף, למטה מעשרה טפחים!...

(משיחת שבת פרשת פינחס תשד"מ. התוועדות התשד"מ כרך ד עמ' 2214-2210 – בלתי מוגה)

בעקבותיו של יליד צפת

התכתבות תורנית רציפה בשלל נושאים של הרב ישעיה הלוי הורוויץ (בעל 'בא שילה' ו'פרדס הארץ') עם הרבי • הגאון יליד צפת שביקש מהרבי לקבל על עצמו את הנשיאות, ותגובתו הצנועה של הרבי • קרוב משפחת בית הרב – במכתבים אליו כתב הרבי "שאר־בשרי" – שגאונות והתבטלות התמזגו בו • רשימה שנייה

"הרב ישעיה הלוי הורוויץ, בעל המחבר ספר 'בא שילה' וספר פרדס הארץ שו"ת על ד' חלקי שולחן־ערוך ודרושים, רב ואב"ד בעיר וויניפעג מא. [נאטריאל] והגליל, מלפנים רב ואב"ד בעיר־הקודש צפת ארץ־ישראל תבנה ותכונן".

תומכי תמימים במונטריאול

כב' קדושת אדמו"ר מוהרי"צ כותב להנהלת ישיבת תומכי תמימים במונטריאל בט' אייר תש"ז (אגרות קודש כרך טו עמ' רנ):

"זה מזמן אשר מעיר וויניפעג מבקשים ליסד בשם ישיבת תומכי תמימים, וזה לא כבר ביקר אותי ש"ב [שאר בשרי] הרה"ג מוה"ר ישעי' הלוי שי' הורוויץ ובקש אודות התיסדות ישיבה במחנם והבטחתי לו להתענין בזה".

בשנים תש"ט־תש"י בא בכתובים עם הרבי נשיא־דורנו בענייני תורה ודפוס:

באיגרת מג' חנוכה (אגרות קודש כרך ג' עמ' כ"כז), כותב לו הרבי בעניין "נוצר חסד" עם או בלי וא"ו. באותה הזדמנות מציין כי שיגר לו קיצורים והערות על התניא על פי בקשתו.

בנר ה' דחנוכה (שם עמ' כ"כח), מבאר לו הרבי את דעת רבנו הזקן בעניין משחק כדור בשבת ויום

"הערות ר' ישעיה הלוי"

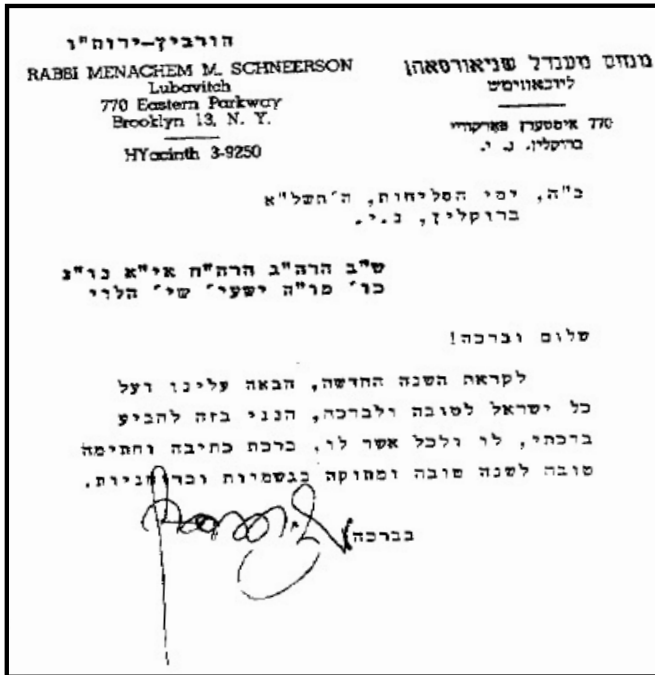
הגאון הרב ישעיה הלוי הורוויץ, יליד צפת, כיהן כרב במשך תקופה בקנדה.

בקיי"ת תש"ד פרסם הרבי – במסגרת "תשובות וביאורים" ב'קובץ ליובאוויטש" – תשובה נרחבת לשאלת "הרב ישעי' הלוי הורוויץ, וויניפעג, קאנאדא" – לביאור דברי השל"ה "בחמץ ומצה שמקריבין בשבועות" (אגרות־קודש כרך א' עמודים שז־שיא).

בגיליון סח של 'יגדיל תורה' נ.י. (אדר שני תשמ"ו) במסגרת מדור "תשובות וביאורים בקובץ ליובאוויטש" נדפסו שני מכתבי שאלות שהפנה הנ"ל אל הרבי (בפתחן פונה אל "כבוד הרה"ג וו"ח וכו' וכו' בעל המערכת קובץ ליובאוויטש שליט"א") בשנת תש"ה.

מכתבים אלו היו מונחים באוספו הפרטי של הרבי כ"הערות ר' ישעי' הלוי". בשנת תשמ"ו כנזכר, הורה הרבי לרב שלום דובער לויין (ספר 'עבודת הקודש', נ.י. תשנ"ה עמ' קיז קיח), לפרסמם ב'יגדיל תורה' הקרוב בתוספת תואר ("להכניס ביגדיל תורה הבע"ל. טיטול [תואר] על (ר' ישעי' הלוי)").

וכך כתב הרב לויין בתארו את האיש:

מכתב הרבי אל "שאר בשרי", הרה"ג ר' ישעיה הלוי הורוויץ

קדש ישראל לה'

במכתב מו' מנחם אב תש"י (אגרות קודש כרך כא עמ' קח) כותב הרבי לרב הורוויץ במענה לפנייתו "מכתבו משבוע העבר":

א. הספר "עמק המלך" שנזכר בראשי תיבות בחסידות "עה"מ" או עמה"מ" הכוונה לספר שחיבר ר' נפתלי הירץ שנדפס באמסטרדם בשנת ת"ח ("הזאת").

ב. ב'לקוטי תורה' סוף פרשת פינחס נזכר כמה פעמים "קדש האדם". במכתב מסביר הרבי כי כנראה מפני יראת הצענזאר הדפיסו כן מלכתחילה, אך אחר-כך תוקן ל"קדש ישראל".

הרבי מסיים "באיחולי כל טוב" ולפני כן מקדים:

והשם יתברך יהפך ימים אלו לששון ולשמחה ויתגלה לעיני כל בשר איך קדש ישראל לה' גו' כל אוכליו יאשמו בעגלא דידן...

טוב ברשות הרבים. בחודש אלול תש"ו - שם עמ' קפא"ב, מודה לו הרבי על ספרו 'פרד"ס הארץ' ששלח לו כתשורה וכותב לו שבע הערות עיוניות. בהמשך לכך - המשיכה ההתכתבות בא' מרחשון תש"י (שם עמ' רא"רב) עם הערות תורניות נוספות.

ובכ"ו מרחשון (שם עמ' רטו"ר ריז) בכ"ו אדר (שם עמ' רס"דסא) בי"ג ניסן (שם עמ' ערב"ג) כתב לו הרבי עוד סביב נושא תורני מרכזי, והוא: עדי חתימה ועדי מסירה בגט.

אינו מכירי פנים אל פנים...

הקטע המעניין ביותר הוא, כאשר חודש ימים לאחר פטירת כב' קדושת אדמו"ר מוהרי"צ (י"ג אדר תש"י) כתב הלה אל הרבי בבקשה שעל הרבי לקבל את נשיאות חב"ד. וכה הגיב הרבי (בכ"ו אדר - שם עמ' רס):

ונבהלתי בקראי אותן ["מכתבו מי"ג אדר"] - לדרוש ממני ענינים שלא ניתנו לי ואינם בי לא מהם ולא ממיינם. ואין טענתי על כבוד תורתו באשר אינו מכירי פנים-אל-פנים אבל חקירה ודרישה הוי ליה לעשות מקודם. כי דיני-נפשות בזה. וה' יזכנו כולנו להתקשר באילנא דחיי באמת.

דחייה זו לא מנעה מהרבי לענות לו כבר באותו מכתב, על שאלה בזוהר בעניין "כל כהן שאין לו בת זוג בעבודה" - בהרחבה ובציון שורת מקורות בש"ס ופוסקים.

בניסן תש"י (שם עמ' רעג) כתב לו בעניין: "נעלים" - לשון רבים נאמר במשה בלבד ולא ביהושע.

ובפסח-שני (שם עמ' רצה) - בעניין קיום פריה ורביה אצל משה.

חוננו ה'... בכוח ההשפעה

ככל הנראה היו עוד איגרות שלא נשתיירו בידינו, עם זאת באו עוד כמה בדפוס: בחורף תשי"ב שיגר הרב הורוויץ פ"ג, עליו ענה הרבי ב"ב טבת (אגרות קודש כרך ה' עמ' קלד):

מוסגר פה מענה על פדיון־נפש שנתקבל על ידי כבוד תורתו שי' ומפני כמה סיבות נתעכב המענה עד־עתה, ואתו הסליחה.

להלן משיב לו הרבי על השאלה הבאה:

בכמה דרושי חסידות הובא בשם הבעש"ט הפירוש בעניין הבת קול שמכרות - שהכוונה לשמיעת 'מזל' הנשמה שלמעלה, ולכאורה הדברים מפורשים בשל"ה (רמג, ב) בשם הספר חרדים!?

והרבי השיב:

הבעש"ט מבאר את הדברים בתוספת ביאור, ובמקומות בחסידות נוגע בעיקר הוספת הבעש"ט, או לפחות בטפל.

עוד איגרת מתאריך לא ידוע כתב לו הרבי בעניין הזכרת רשב"י בששה סדרי משנה...

בא' דר"ח אדר תשט"ז (אגרות קודש כרך יב

עמ' שכביג) מקדים הרבי במכתב אליו שורת תארים: "שאר־בשרי הרב הגאון והרב החסיד אי"א נו"נ בעל מדות מו"ה ישעי' שי' הלוי". ובהמשך: לאחרי שתיתקו הכי ארוכה, נעם לי לקבל מכתבו, ותשואת־חן על הבשורה מהחיים־השלום אשר אתו.

בסיום מכתב מענה בעניין נוסח קריאת־שמע־שעל־המטה, ממשיך הרבי:

לפלא שאינו מזכיר אודות עסקנותו בצרכי צבור, אשר בוודאי עינו טובה בשל אחרים מאשר חוננו השם־יתברך בכח ההשפעה על הזולת ובפרט בעסקנות בהפצת המעיינות חוצה מתאים לדרישת נשיאנו הקדושים. ובפרט שמצות התקופה בדא [=ביזה]... בברכה לארך ימים ושנים טובות ולבשורות טובות.

והוספה ("נכתב בצידו"):

בוודאי נפגש עם אנ"ש מזמן לזמן ומסייע בידם בהנוגע לפעולות בכרם חב"ד ככל יכולתו.

הרב הורוויץ למד הרבה בספרי רבותינו, כך למשל מציג הוא תמיהה לרבי בעניין "המובא מספר אור נערב"... וראה בעניין זה ב'המלך במסיבו' כרך א' עמ' רסג.

הפצת היהדות: ספר חובה לשליח ולכל יהודי

החובה לקרב יהודים לתורה ואין לעשות זאת - לאור תורתו והזכותיו של כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש

הספר מציג את גישתו הייחודית של הרבי לנושא זה, מפרט את שפע הברכות המובטחות לעוסקים בכך, ומביא שלל הוראות באשר לכל ההיבטים בפעולת קירוב הלבבות

ליקוט: הרב אברהם שמואל בוקיעט • עריכה: מנחם ברוד • הוצאת צאגו"ח • 368 עמודים

הפצה: קה"ת, חי.ש. להשיג בחנויות הספרים ובטל' 1700-704120

פרשת פינחס

פרשת פינחס

פרשתנו נקראת תמיד לפני ימי בין המצרים או מיד בתחילתם. בקריאה זו יש משום הקדמת רפואה למכה, שהרי "פינחס זה אליהו" (ילקוט שמעוני), מבשר הגאולה.

(משיחת ש"פ מטו"מ תשכ"ו)

פרשת פינחס

הרבי הרי"צ נכנס לבריתו של אברהם אבינו ביום ב' פרשת פינחס. פעם התבטא (ספר השיחות ת"ש עמ' 158), שרוב מאורעות חייו נרמזים בפרשה זו.

אומר על כך כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו:

פינחס פעל על-פי ההלכה של "הבועל ארמית קנאין פוגעין בו", שאינו חיוב, שהרי "הבא לימלך אין מורין לו" (סנהדרין פד); וכן גם הרבי מסר את נפשו על החזקת היהדות גם בדברים כאלו שאין האדם מצוה למסור את נפשו עליהם.

זאת ועוד – שני שמותיו של הרבי שייכים לפינחס. יוסף – פינחס היה מזרעו של יוסף (רש"י וארא ו, כה). יצחק – פינחס עולה ר"ח (208), כמנין יצח"ק.

(לקוטי שיחות כרך יח עמ' 320)

והרי רמזים נוספים:

א) בשיעור של יום ב' פרשת פינחס, משני עד שלישי, נאמר (פסוקים כח"לז) "בני יוסף למשפחותם... אלו בני יוסף למשפחותם", וכן (פסוק לג) "וצלפחד בן חפר לא היו לו בנים כי אם בנות" (לרבי היו רק בנות). ב) בסוף פרשתנו נאמר "ביום השמיני עצרת תהיה לכם", ומבואר בזוהר (ח"א רח) ששמיני עצרת הוא כנגד יוסף.

זאת ועוד: 'עצרת', לשון מעצר, רומז למאסרו הקשה של הרבי בשנת תרפ"ז.

(משיחת ש"פ פינחס תשכ"ז)

פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן (כה,יא)

פינחס הוא אליהו (ילקוט שמעוני)

הילקוט אינו אומר "אליהו הוא פינחס" (אף שפינחס קדם לאליהו), כי מבואר בזוהר (ח"א מו) שאליהו היה בעולם כבר בתחילת הבריאה, ככתוב (בראשית א) "ועוף יעופף על הארץ" (היינו כמלאך, לא כילוד אישה).

(לקוטי שיחות כרך ב עמ' 343)

הלכות ומנהגי חב"ד

שבת קודש פרשת פנחס¹

י"ז בתמוז²

פרקי אבות - פרק ו.

יום ראשון

תענית שבעה עשר בתמוז - נדחה

בין המצרים⁴:

מיום זה עד אחר תשעה באב אין נושאים נשים, אבל שידוכים מותר לערוך אפילו בתשעה באב עצמו, וסעודת שידוכים בלא ריקודים מותרת עד ראש־חודש מנחם־אב (ולאחר מכן אסור לעשות סעודת שידוכים אפילו בשבת, אלא כיבוד קל⁵), ואין מסתפרים.

ליטול ציפורניים אין איסור⁶.

אין מברכין 'שהחיינו' על פרי או בגד חדש, וגם לא בשבת⁷ (אלא אם־כן אינו מוצאו אחר־כך⁸). בשירה בפה אין איסור. שמיעת מוזיקה מוקלטת בקייטנות, שלא לשם שמחה ממש⁹, התיר הגרש"ז

בשבתות של 'בין המצרים' יש להישמר מעניינים של חשש אבלות, יותר מבשאר שבתות השנה, כדי שלא לתת מקום לחשש אבלות בשבת³.

(1) בחו"ל: בלק.

ברוב המקורות הישנים (כמו: סה"מ תרס"ט, עת"ר, אעת"ר, עטר"ת, המשך תרס"ו, המשך תער"ב, סה"מ תרפ"ז, תש"ב, היום יום, לקוטי שיחות א"ד. וראה גם ח"ג עמ' 256 הע' 1. חכ"ג עמ' 397 בגוף המכתב) - 'פנחס' חסר יו"ד. במענה משנת תשכ"ב (אג"ק חכ"א עמ' עח) לשאלת הנמען מדוע כתב הרבי את שמו חסר, הביא הרבי את דברי מהרש"ל, "דרובן כותבין חסר", והוסיף: "(כנראה הכוונה במקום שאינו נוגע לדין). וכן הוא בש"ס בשמות דרבי פנחס בן יאיר וכו'". לראשונה מופיע 'פנחס' מלא בלקוטי שיחות ח"ג עמ' 93, ושם בהערה 1 ציין הרבי מקורות לזה. להלן הערה מחלק ח"י עמ' 318: (4) מלא - ראה בית שמואל הל' גיטין, שמות אנשים. שי למורה שם. ובטיב גיטין שם. ועוד. וראה בעניין פנחס מלא בזהר חלק ג (נוב, ריגב, רכא, רלוב) מנחת שיריש פרשתנו...".

בשיחת ש"פ בלק תשט"ז סכ"ד (תורת מנחם ח"ז עמ' 97) הסביר הרבי, שהעניין ד'מלא' הוא על־דרך מה שכתוב "אלה תולדות פרץ" תולדות מלא, ששייך למשיח, שאז יהיה באופן כפי ש"עולם על מילואו נברא", עיי"ש. ואולי זו הסיבה שהרבי (החל מהשיחה דח"ג הנ"ל) דייק לכתוב תמיד בשיחותיו באופן זה. וראה גם תורת מנחם ח"א עמ' 144.

(2) והעיר הרבי לגבי שבת זו: "וצ"ע בנוגע להתחלת הלימוד בעניני בית הבחירה ב"ז בתמוז שחל בשבת - האם השבת דוחה את כללות הזמן דבין המצרים, והתחלת בין המצרים בקביעות כזו היא ביום ראשון, או שהשבת דוחה רק את הצום, והענינים הבלתי־רצויים דבין המצרים" (סה"ש תנש"א ח"ב עמ' 691. ההדגשות אינן במקור).

(3) לקוטי־שיחות כרך ד עמ' 1091. ומציין לחגיגה (יח, סע"א) - שגם איסור התירו שם מטעם כעין זה, ע"כ. והיו שנים שבהן הקפיד הרבי להתוודע בכל אחת משבתות בין־המצרים. והנה בהלכות אבל (ש"ע יו"ד סי' ת) נפסק שיש **אבלות** בשבת, ורק אבלות **דפרהסיא** אסורה אז. על־כן אין לתמוה על שלמנהגנו אין מברכים שהחיינו בשבת שבין המצרים, שהרי אין זה 'בפרהסיא'. אמנם בכמה שיחות הלשון היא בששבת "אין בכלל אבלות": לקו"ש

ח"ב, 358 - מש"פ מטו"מ תשט"ו (בהנחה - תו"מ יד, 223), אין עצבות, וכדי למנוע כל ספק, צ"ל בשמחה יתירה, כסעודת שלמה בשעתו. לקו"ש ח"ד, 1090 ('שערי המועדים - תמוז' סי' מה. ראה תו"מ כ, 195 ושי"נ לעוד שיחות) "אין בה אבלות". תורת מנחם כג, 201 - שכל עניני בין המצרים אינם שייכים בשבת. סה"ש תש"נ ב, 566 ששבת הו"ע הקדמת רפואה למכה, כי שבת שייכת לגאולה. (4) כנראה, אין נוהגין כפי המוצע בביאור־הלכה ר"ס תקנ"א (מא"ר ופרמ"ג) להחמיר ב"ז בתמוז ועשרה בטבת כמו מר"ח אב. וע' נטעי־גבריאל בין־המצרים ח"א עמ' עג, עה, עו ועוד (כמובן לא מכוונים לזה, אבל אם צריך - מכבסים וכו').

(5) מ"א סי' תקנ"א ס"ק י.
(6) בלוח כולל־חב"ד כתבו "לכבוד שבת מותר אפילו בערב שבת חזון" ונכון הדבר, אבל הניסוח מטעה כאילו בלא"ה אסור, כאשר גם האוסרים לא אסרו אלא בשבוע שחל בו ת"ב (ראה נטעי־גבריאל בין־המצרים ח"א ר"פ כב, ושי"נ), וגם אז צ"ב מה מנהגנו בזה.

(7) לוח 'היום יום'. לוח כולל־חב"ד.
(8) שו"ע סי' תקנ"א סי"ז בהג"ה.
(9) ראה כיו"ב בס' נטעי־גבריאל הל' פסח ח"ג פרק נג הערה ב, והל' אבלות ח"ב פי"ד ס"ד.

המצרים יהיה עניין הצדקה באופן המותר ביום זה... ביום השבת – על־ידי הכנסת אורחים (בסכר־פנים־יפות); או על־ידי זה שביום השישי שלפניו מפרישים "משנה" לצדקה¹⁷], על־פי מה שנאמר "ציון במשפט תפדה ושביה בצדקה"¹⁸. תורה: לקבוע¹⁹ (ובמקום שכבר ישנם – להוסיף) שיעורי לימוד בהלכה ופסקי־דינים, ולכל לראש – הלכה למעשה מדיני ימים אלו²⁰, וגם (בענייני גאולה²¹) בתורת בית־הבחירה, בית־מקדשנו, על־פי מה שאמרו רז"ל שעל־ידי לימוד זה "אני מעלה עליהם כאילו הם עוסקין בבניין הבית"²². היינו: בתנ"ך²³ – בספר יחזקאל מפרק מ' והלאה, במשנה ובגמרא – מסכתות מידות ותמיד²⁴, וברמב"ם –

17 לקוטי־שיחות כרך כג עמ' 299 ובהערה. ופירוט מהצעה כיו"ב בהתועדויות נש"ח ח"א עמ' 24. במק"א הוסיף הרבי בכיו"ב: צדקה באכילה ושתייה ('לחיים'), או צדקה רוחנית (עצה טובה, וכש"כ לימוד תורה), ובפרט החלטה בשבת על נתינת סכום מסויים לצדקה, להפרישו מיד במוצ"ש וקלתיו לעני או לגבאי בבוקר (סה"ש תשמ"ח ח"א עמ' 222 ובהערות, 'התועדויות' תשמ"ח ח"ד עמ' 376 ועוד).

18 כמבואר בלקוטי־תורה ר"פ דברים, ש'משפט' היינו תורה, ככתוב (מקץ מניג) "כמשפט הראשון", ותירגם אונקלוס "כהלכתא קדמייתא" (שם).

19 קביעות בזמן וקביעות בנפש, לכל אחד ואחת ('התועדויות' תשמ"ג ח"ד עמ' 1834).

20 'התועדויות' תשמ"ח ח"ד עמ' 78, 91 (מוגה), 108.

21 ספר־השיחות תשמ"ט ח"ב עמ' 606.

22 תנחומא פ' צו ס' ד. ויתירה מזו, שעל־ידיזה "בניין בית" אינו "בטל" (ספר־השיחות תשמ"ח ח"ב עמ' 535). ואף [כנראה – באופן חיובי] נפעל בניין ביהמ"ק דלעתיד ('התועדויות' תשמ"ב ח"ד ס' ע"ט 1945). הרבי החל לערוך ע"ז בשנת תשל"ו ('שלשלת היחס' בראש ס' 'היום יום עם מ"מ וציונים', החל מ'הוצאה חדשה ומתוקנת עם הוספות', תשמ"א).

23 וקודם כל בפ' תרומה, תצוה, תשא – בענייני המשכן וכליו ובגדי־כהונה, שמהן למדים לענייני ביהמ"ק. תוספת זו לא הופיעה בהוראות בנדון כל השנים, שרבות מהן מוגהות, אלא פעם אחת ויחידה (בלתי־מוגה) ב'התועדויות' תשמ"מ ח"ד עמ' 2248, וראה בכיו"ב ספר־השיחות תשמ"ט ח"א עמ' 252 ובהערות. וראה 'התקשרות' גיליון ש"ב עמ' 18 הערה 25, וש"נ.

24 באחת הפעמים הזכיר הרבי את מעלת מסכת תמיד על מסכת מידות, "כיוון ש'מקדש העתיד בניו ומשוכלל יגלה ויבוא מן השמים' הרי הלימוד אודות העבודה בביהמ"ק נוגע אז למעשה יותר מאשר הלימוד אודות בניין ביהמ"ק" ('התועדויות' תש"נ ח"ד עמ' 55 הערה 186), וא"כ לכאורה יש ללמוד גם את כל ההלכות השייכות לעבודת ביהמ"ק, וקודם־כך ההלכות השייכות למסכתות אלו, בהל' כלי המקדש, תמידין ומוספין, ומעשה הקרבנות שברמב"ם.

גרליק ז"ל עד ראש־חודש מנחם־אב. סיום והכנסת ספר־תורה – רצוי שלא לעשות ב'בין המצרים', אלא בזמן מתאים יותר¹⁰. 'בין המצרים' אינו זמן ראוי לנסיעות וטיולים¹¹. גם בקייטנות, משתדלים לדחותם או למעט בהם ככל האפשר. מי שצריך לנסוע בימים אלו, כדאי ונכון שהכנות משמעותיות לנסיעה יתחילו לפני כן, כדי שיודגש שהנסיעה החלה לפני שבעה־עשר בתמוז¹². לא רצוי לקבוע טיפולים רפואיים לימים האלה¹³.

גזיות השערות [לבן שלוש שנים] – יש לדחותה לאחר 'בין המצרים'. אבל שאר העניינים שנהוג להדר ולהרגיל בהם את התינוק – נשיאת טלית־קטן, ברכות השחר וברכת המזון וקריאת שמע שעל המיטה – זאת אין דוחים, אלא נוהגים כרגיל, מיום מלאות לבן שלוש שנים¹⁴. הנהגות מיוחדות בימים אלו¹⁵:

להוסיף בלימוד התורה ובנתינת צדקה [ובוודאי בשבתות שבין המצרים: תורה – בהוספה על העניין ד'ויקהל משה" להקהיל קהילות בכל שבת ושבת¹⁶, ו'להשתדל שבכל יום מימי בין־

10 אג"ק כרך כ' עמ' רנב.

11 ראה נטעי־גבריאל בין המצרים פכ"ג ס"ג.

12 היכל־מנחם כרך ב' עמ' ריד. ובשיחות־קודש תשכ"ה כרך ב עמ' 230 "לארוז מזוודה או אפילו מספר ממשותות". אגב, בשנת תשל"ג אמר הרבי ביחידות להשליח הרה"ח ר' אריה־לייב קפלן ע"ה "כשארוזים את החפצים, יש לארוז תחילה את הטלית והתפילין. לאחר מכן אפשר להוציאן, אך בהן יש לפתוח את מלאכת האריזה" – 'התקשרות', גיליון נב עמ' 8. ראה גם היכל־אדמלכא, שהרבי אמר לר"י כרם ביבנה לארוז קודם.

13 אג"ק כרך כד עמ' שנו, שלחן מנחם ח"ג ס"ע מח.

14 אג"ק כרך כד עמ' שנה. וצ"ע שבתספורת דחוייה בל"ג בעומר הורה הרבי לנהוג את כל הנ"ל מיום התספורת ואילך (אג"ק כרך ח עמ' רפט). ומאידך, את לבשת טלית־קטן וכו' ניתן להקדים לפני ג' שנים (ראה היכל־מנחם ח"ב עמ' כט).

15 [תורה' ו'צדקה] לקוטי־שיחות חלק ח"י עמ' 486 וחלק כ"ד עמ' 33. הלכות ('משפט') שבתורה בפרט, ולימוד הרמב"ם במיוחד, שכולל הלכות דכל התורה כולה ('התועדויות' תש"נ ח"ד עמ' 54). – הוספה זו שייכת גם לילדים הנמצאים במחנות־הקיץ ('התועדויות' תשמ"ח ח"ד עמ' 50). ההוראות בנדון, שהן 'מילתא בטעמא' שייכות לכל שנה ושנה (שיחת מוצ"ש פנחס תשל"ח, הנחת הת' בלתי מוגה ס"א).

16 שעניינן 'הקדמת רפואה' על־ידי שיהפכו לימים טובים – 'התועדויות' תש"נ שם.

הרביעי' ו'צום החמישי'⁴⁴ (על-דרך שבכל יום אומרים שירו של יום וכיוצא-בזה)⁴⁵.

צדקה:

בימי התעניות נוהגים לתת לצדקה לפני תפילה מנחה 'אגרא דתעניתא', ויש נותנים לפי עלות הסעודות שהיו אמורים לאכול היום⁴⁶. ו'מנהג ישראל להרבות בצדקה (הן בכמות, והן באיכות - על-ידי סבר פנים יפות כו'⁴⁷) ביום התענית'⁴⁸.

מנחה:

התפילה - בשעה מאוחרת יחסית⁴⁹.
וידבר וקטורת, אשרי, חצי קדיש, קריאת 'ויחל' כבשחרית, לשלושה עולים, והשלישי הוא המפטיר, ואין אומרים חצי קדיש לאחר הקריאה. מפטירים "דרשו ה' בהמצאו" (ישעיהו נה, ו - נו, ח), ומברך אחר-כך שלוש ברכות עד 'מגן דוד'. יהללו, חצי קדיש⁵⁰.

(44) מלכים ב כה, ג'ח; ירמיה לט, ב; זכריה ח, יח"ט.

(45) ויתירה מזה - התורה היא נצחית גם לעתיד-לבא, כולל חלקים אלו בנביאים המדברים על-דבר הצומות; אלא שבתורת-אמת ותורה-אור מאיר בגלוי הטוב שבכל דבר (כמבואר במקום אחר בענין "יעקב ועשיו האמורים בפרשה"), היינו הטוב שבצומות אלו, כפי שיהפכו לששון ולשמחה ולמועדים טובים לעתיד-לבוא, ואדרבה - על-ידי הלימוד בנוגע להירידה לפי שעה. הרי זה מגדיל השמחה והיום-טוב (ספר-השיחות תשמ"ח ח"ב עמ' 547 הערה 63).

(46) כמארו"ל (ברכות ו, ב) "אגרא דתעניתא - צדקתא", ופירש"י "שנותנין צדקה לערב, לפרנסת העניים שהתענו היום", הובא להלכה במטה משה ס' תשנ"ה, ובא"ר ס' תקס"ו ס"ק ב כתב "ויש נוהגין לשער מה שהיה אוכל ביום התענית, ליתן לעניים בערב", הובא ב'התועודיות' תשמ"ט ח"ב עמ' 460, ובהערה 35 שם "ומהטעמים לזה - שהרי מה שאינו אוכל ושותה ביום התענית - אין זה כדי שסכום הסעודות יישאר בכיסו, ואח"כ ישתמש בו לענייני חול, אשר, עם היותם ענייני חול של יהודי, שהם בוודאי בתכלית הכשרות כו', אין זה דומה כלל להעילוי דקדושת הצדקה".
ובלקוטי-שיחות כרך כה עמ' 471 מבאר בדרגה נעלית יותר, ש"כדי לגלות את העניין ד'צום ויום רצון לה'", עד ל"צום אבחרהו" - יש להוסיף במצוות הצדקה, שהיא מעין דוגמת "מצות ה' ממש... [להחיות העולמות] בתורת צדקה וחסד חנם" (אגה"ק סי' יז) מצד הרצון והבחירה דלמעלה, עיי"ש.

(47) 'רמב"ם הל' מתנות עניים פ"ה ה"ד. טוש"ע יו"ד סי' רמט ס"ג.

(48) (כולל ההערה הקודמת) לקוטי-שיחות ה"ל עמ' 470.

(49) שו"ע אדה"ז סי' קכ"ט ס"א. ספר-המנהגים עמ' 48 הערה 20. אם-כי הרבי היה מתפלל בשעה הרגילה בכל יום - 15:15 (כנראה בגלל סדרי הישיבה, שסדר נגלה אחה"צ מתחיל בה תמיד בשעה 15:30).

(50) במראות-קודש נראה, שכאשר היה הרבי ש"ץ, התחיל את

/איל מלך, ויעבור / זכור רחמיך³⁵ / זכור לנו ברית אבות / זכור לנו ברית ראשונים / שמע קולנו³⁶ / משיח צדקך³⁷ / איל רחום שמך³⁸ / עננו ה' עננו³⁹ / מי שענה לאברהם / רחמנא דעני⁴⁰ / 'אבינו מלכנו' הארוך⁴¹, ובו: "ברך עלינו שנה טובה"; "זכרנו ל..." [ולא 'זכרנו בספר'] / ואנחנו לא נדע / חצי קדיש.

קריאת התורה:

קוראים 'ויחל' בשחרית ובמנחה גם אם יש רק שלושה מתענים. מי שאינו מתענה, לא יקראוהו לעלות לתורה. קראו לתורה למי שאינו מתענה וצר לו להודיע זאת מפני חילול השם - יעלה.

את הפסוקים "שוב מחרון אפך..."; "ה' ה' איל רחום... ונקח"; "וסלחת..." - אומר הציבור בקול רם, ואחריהם אומרם הקורא בתורה. כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו כשעלה לתורה, החל לאומרם עם הציבור וסיימם עם הבעל קורא.

עניינא דיומא: כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו מביא⁴²:
"שביום י"ז בתמוז ותשעה באב יש לומדים (אף שמעטים הם ביותר - ולא נתפרסם כלל וכלל⁴³) בתורה (בנביאים) פרשת היום על-דבר 'צום

(35) סידור תהילת-ה' עמ' 347. בפסוק: "פקדנו בישועתך" (ולא "ופקדנו"), וכן נדפס ב'סליחות - מנהג חב"ד".

(36) פותחים הארון ואומרים פסוק אחר פסוק, חזן וקהל, עד הפסוק 'אל תעובנו ולא עד בכלל. בסיום הקטע סוגרים הארון.

(37) מדלגים "או"א... אשמנו... סרנו...". כיוון שכבר אמרו זאת בנוסח התפילה, ע"פ דברי הארז"ל שלא לומר פעמיים ודוי באותה תפילה. הרבי בהיותו ש"ץ היה מדלג גם "הרשענו ופשענו", כנראה מפני שגם זה (חלק מן ה)וידוי.

(38) כשעבר הרבי לפני התיבה, היה אומר תמיד "למען אמיִתך.... בריִתך", וכן בכלום ('סליחות' החדשות, הוצאת קה"ת אה"ק, וכנוסח אדמו"ר הזקן ב'הושענא, למען אמיִתך").

(39) באמירת "עננו" מסיים הש"ץ בקול רם במקומות המופסקים בנקודותיים (:), דלא כמנהג העולם ('אוצר מנהגי חב"ד, אלול-תשרי, עמ' כח).

(40) במניין של הרבי נהגו לנגן תפילה זאת בסיום הסליחות (ספר-הניגונים ח"ג, ניגון רמז).

בנוסח "עננו צ"ל: "רך לְצוֹת" ("אג"ק ח"ב עמ' קסב, ודלא כנדפס בסידורים ובסליחות, גם בחדשים).

(41) כולו יחדיו מתחילה ועד סוף. במניין של הרבי נהגו תמיד לנגן "אבינו מלכנו, אין לנו מלך אלא אתה" (ספר-הניגונים ח"ג, ניגון ו).

(42) ספר-השיחות תשמ"ח ח"ב עמ' 547 הערה 63.

(43) ראה עמ' 15:30 בבן-איש"י שנה א' הל' חנוכה אות כג, מס' מועד כלל חי למהר"ר חיים פלאגי.

יהרהרו במחשבה עניין של 'דברי כיבושין', ומאחר ש'רחמנא ליבא בעי' – ובפרט עניינים הקשורים בתשובה, ש'עיקר התשובה בלב' – הרי 'מחשבה טובה, הקדוש-ברוך הוא מצרפה למעשה'⁵².

יום רביעי

כ"א בתמוז

תקופת תמוז⁵³ – בשעה 13:30.

52 לקוטי שיחות כרך כ' עמ' 352, וש"נ. וחבל שככל הידוע, טרם הונהג הדבר בפועל אפילו בין אנ"ש (מלבד הצפייה בדברי הרבי במראות קודש במקום שאפשר).

53 ראה שו"ע אדה"ז סי' תנה סט"ו, שהחמיר בעניין מים ששהו בביתו [מגולים, ע"פ הד"מ שם, ואפילו בתוך המקרר] בשעת התקופה (ומעט אח"כ מותר – ראה שו"ע רבינו סי' רו סי"ד). [וכן אין שותים מים בשעת התקופה עצמה]. וכן הובא ברמ"א יו"ד קטו ס"ה, וצ"ע שבשו"ע רבינו, חו"מ הל' שמירת גוף ונפש ס"ד (במהדורת קה"ת תש"כ ואילך, חלק ה' עמ' 1773. במהדורה החדשה כרך ו' עמ' קמב), הביא כמה דברים מהרמ"א שם בקשר לשתיית מים והשמיט עניין זה. פרטים זוהירות זו נלקטו בס' 'שמירת הגוף והנפש' סי' מז. ה'תקופות' צוינו בלוח 'היום יום' בעמוד שלפני התחלת הלוח' עצמו, ובלוח כולל-חב"ד מופיעות תמיד בתחילת החודשים המתאימים.

בלוחות מופיעה השעה 7:30, והשעה האמורה בפנים היא בתוספת שעה אחת מפני שעון הקיץ, ובניכוי 21 דקות מ'אופק קהיר', ע"פ הנהוג בפועל ע"פ חצות האמצעי, ראה שערי הל' ומנהג או"ח ח"א עמ' רסא.

גם היחיד אומר 'עננו' בשומע תפילה, ללא חתימה, ומסיים "כי אתה שומע...". ואם שכח (וכבר אמר ה' של סיום הברכה), אומרו בלא חתימה אחרי 'אלוקי נצור' קודם 'היו לרצון' האחרון. הש"ץ אומר 'עננו' כבשחרית (ראה לעיל), בברכה בפני עצמה בין 'גואל ישראל' ל'רפאנו'. הנוהגים נשיאת כפיים בכל יום, נושאים כפיים בתפילה זו⁵¹, וכשאין נושאים כפיים אומר הש"ץ ברכת כוהנים.

הרבי חידש את המנהג הישן (שמקורו במשנה) לומר "דברי כיבושין" אחרי מנחה דתענית ציבור: "כדאי לעורר על המנהג הנ"ל, שבמקומות שאפשר לפעול זאת, יאמרו אחרי מנחה (כמה מילים, לכל הפחות) 'דברי כיבושין', או מזמור תהילים המתאים לעניינים אלו, ובמקומות שמצד טירחא דציבורא [או מצד ביטול מלאכה, וכיוצא בזה] אי אפשר לפעול זאת – עליכל פנים

החציקדיש במנחת תענית ציבור מיד לאחר סיום ברכות הפטרה (כדי למנוע הפסק, ע"ד מנהגנו במנחת ש"ק), ותוך כדי אמירתו, אמרו "הללו" והחזירו את הס"ת לארון הקודש. 51 ולכאורה יש לנוהגים כך להקפיד עכ"פ כהספרדים שלא לשאת כפיהם אלא תוך חצי שעה שלפני השקיעה (כפ"חיים סי' קכט ס"ק ז, ע"פ הב"ח. וראה לוח דבר בעתו – צום גדליה, 'ילקוט יוסף' – מועדים' עמ' 550 וש"נ, ונטעי גבריאל הל' בין המצרים פי"ג ס"ו וש"נ).

לזכות
אנשי החסד הדגולים
הרה"ח ר' אברהם משה דייטש והרה"ח ר' גבריאל גופין שיחיו
ולע"נ האחים הרה"ח ר' זלמן יודא ור' יוסף יצחק,
בני הרה"ח ר' שלום ישעיהו ע"ה דייטש